

**MAVZU: ZAMONAVIY SHAROITLARDA MOTOO‘QCHI
QO‘SHINLARINI QO‘LLASHDA ILG‘OR XORIJIY DAVLATLAR
TAJRIBASI**

**THEME: ADVANCED FOREIGN EXPERIENCE IN THE APPLICATION OF
MOTORIZED INFANTRY IN MODERN CONDITIONS**

**ТЕМА: СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ ПРИМЕНЕНИЯ МОТОПЕХОТНЫХ
ВОЙСК: ОПЫТ ПЕРЕДОВЫХ ЗАРУБЕЖНЫХ ГОСУДАРСТВ**

Mamasaidov Avazbek Abduganiyevich

Annotatsiya / Abstract / Аннотация:

O‘zbekcha:

Ushbu maqolada motoo‘qchi qo‘shinlarining zamonaviy jangovar operatsiyalarda tutgan o‘rni va ilg‘or xorijiy davlatlarning tajribalari o‘rganiladi. AQSh, Germaniya, Rossiya va Xitoy tajribalari asosida motoo‘qchi bo‘linmalarni boshqarish va ularning texnologik imkoniyatlarini takomillashtirish bo‘yicha innovatsion yondashuvlar tahlil qilinadi. Zamonaviy harbiy texnologiyalar va ularning jang maydonida qo‘llanilishi alohida yoritilgan.

Inglizcha:

This article examines the role of motorized infantry troops in modern combat operations and explores the experiences of advanced foreign countries. Based on the practices of the USA, Germany, Russia, and China, innovative approaches to managing motorized units and improving their technological capabilities are analyzed. Special attention is paid to modern military technologies and their application on the battlefield.

Ruscha:

В данной статье рассматривается роль мотопехотных войск в современных боевых операциях и анализируется опыт передовых зарубежных стран. На основе практики США, Германии, России и Китая изучаются инновационные подходы к управлению мотопехотными подразделениями и совершенствованию их технологических возможностей. Особое внимание уделено современным военным технологиям и их применению на поле боя.

Kalit so‘zlar / Keywords / Ключевые слова:

O‘zbekcha: Motoo‘qchi qo‘shinlari, harbiy texnologiyalar, jangovar operatsiyalar, AQSh tajribasi, Germaniya tajribasi, Rossiya tajribasi, Xitoy tajribasi, integratsiyalashgan strategiyalar, sun‘iy intellekt, dronlar, harbiy boshqaruv.

Inglizcha: Motorized infantry, military technologies, combat operations, US experience, German experience, Russian experience, Chinese experience, integrated strategies, artificial intelligence, drones, military management.

Ruscha: Мотопехотные войска, военные технологии, боевые операции, опыт США, опыт Германии, опыт России, опыт Китая, интегрированные стратегии, искусственный интеллект, дроны, военное управление.

XXI asrda qurolli kuchlarning rivojlanishi asosan yangi texnologiyalarni joriy etish va harbiy operatsiyalarda ilg'or yondashuvlarni qo'llash orqali amalga oshirilmoqda. Motoo'qchi qo'shinlari (mexanizatsiyalashgan piyodalar) zamonaviy qurolli kuchlar tarkibida asosiy bo'linma bo'lib, harakatlanish tezligi, o't ochish kuchi va mudofaa qobiliyati bilan ajralib turadi. Ular mobil jangovar operatsiyalarni amalga oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada ilg'or xorijiy davlatlar – AQSh, Germaniya, Rossiya va Xitoy tajribalari batafsil ko'rib chiqiladi.

Motoo'qchi qo'shinlari piyodalar va texnikaning kombinatsiyasi bo'lib, ularga zamonaviy jang maydonida ko'p qirrali operatsiyalarni amalga oshirish imkonini beradi. Ularning vazifalari raqib mudofaasini yorib o'tish va hududlarni nazorat qilish, strategik ob'ektlarni himoya qilish va raqibning hujumini qaytarish, maxsus operatsiyalar, mahalliy jangovar harakatlarda tezkorlik bilan ishtirok etish va h.k. Motoo'qchi qo'shinlari zamonaviy uskunalar, aloqa vositalari va qurollar bilan jihozlangan bo'lishi kerak. Bu nafaqat ularning jangovar qobiliyatini oshiradi, balki harbiy operatsiyalarni aniq va tezkor amalga oshirishga imkon beradi.

AQSh Qurolli kuchlari motoo‘qchi qo‘shinlaridan foydalanishda innovatsion yondashuvlari bilan ajralib turadi. Motoo‘qchi bo‘linmalari M2 Bradley jangovar mashinalari va JLTV (Joint Light Tactical Vehicle) kabi texnikalar bilan jihozlangan. Bradley yuqori tezlik va qurol-yarog‘ bilan ta‘minlangan bo‘lib, piyodalarni himoyalash va hujum qilishda katta samaradorlikka ega. JLTV mashinalari esa yengil zirhli va ko‘p qirrali bo‘lib, baland tezlikda harakatlanadi. AQSh strategiyasi bo‘yicha motoo‘qchi qo‘shinlar faqat yerda emas, balki havo, kiber va kosmos yo‘nalishlarida ham operatsiyalar olib boradi. Bu qo‘shinlarni universal qiladi. AQSh muntazam ravishda NATO a‘zolari va boshqa davlatlar bilan ko‘p millatli mashg‘ulotlar o‘tkazadi. Ushbu mashg‘ulotlarda motoo‘qchi bo‘linmalarning turli sharoitlarda qanday harakat qilishi o‘rganiladi.

Germaniya Bundesverining motoo‘qchi qo‘shinlari zamonaviy jangovar texnologiyalar va mudofaa strategiyalarini qo‘llaydi. "Puma" piyodalar jangovar mashinalari: Bu texnika yuqori himoya darajasi va zamonaviy qurol tizimlari bilan jihozlangan. Puma zamonaviy kommunikatsiya tizimlariga ega bo‘lib, qo‘shinlar o‘rtasidagi muvofiqlikni ta‘minlaydi. Integratsiyalashgan mudofaa strategiyasi: Germaniya motoo‘qchi qo‘shinlari NATO doktrinalariga moslashgan holda harakat qiladi. Bundesver axborot-kommunikatsiya tizimlarining xavfsizligini ta‘minlash orqali real vaqt rejimida samarali aloqa va koordinatsiyani amalga oshiradi.

Rossiya Qurolli kuchlari motoo‘qchi qo‘shinlarini rivojlantirishga katta e‘tibor qaratib kelmoqda. BMP-3 va Kurganets-25: Rossiya motoo‘qchi bo‘linmalari zamonaviy texnikalar bilan ta‘minlangan. BMP-3 yuqori o‘t ochish kuchi va harakatchanligi bilan mashhur. Elektron urush tizimlari: Raqib aloqa tizimlarini ishdan chiqarish va dronlarni neytrallashtirish uchun Rossiya ilg‘or elektron urush tizimlarini qo‘llaydi. Desant bo‘linmalari bilan hamkorlik, Rossiya motoo‘qchi qo‘shinlari havodesant kuchlari bilan birgalikda operatsiyalarni amalga oshiradi.

Xitoy Xalq-Ozodlik Armiyasi (PLA) motoo‘qchi qo‘shinlari so‘nggi yillarda texnologik rivojlanish orqali sezilarli darajada takomillashdi. ZBL-09 zirhli texnikasi: Xitoyning motoo‘qchi bo‘linmalari tez harakatlanish va himoyalalanish imkonini beruvchi zamonaviy texnika bilan jihozlangan. Xitoy motoo‘qchi bo‘linmalari real vaqt rejimida jangovar vaziyatni tahlil qilish va qarorlar qabul qilish uchun AI texnologiyalaridan foydalanadi. Xitoyning motoo‘qchi qo‘shinlari dronlar yordamida dushmani kuzatish va jang maydonida ustunlikka erishish imkoniga ega.

O‘zbekistonda motoo‘qchilar jangovar bo‘linmalari (motoo‘qchi brigadalar, polklar va rotalar) o‘zining yuqori harbiy tayyorgarligi, mobilizatsiya qobiliyati va jangovar samaradorligi bilan ajralib turadi. Ushbu bo‘linmalar O‘zbekiston armiyasining muhim qismlaridan biri bo‘lib, ular harbiy amaliyotlarda piyada qo‘shinlarini jangovar qo‘llashda asosiy rol o‘ynaydi. O‘zbekistondagi motoo‘qchi bo‘linmalari tarkibi o‘ziga quyidagi birliklarni oladi:

- **Motoo‘qchi brigadalar va polklar** – Bu bo‘linmalar jangovar kuchlarni tashkil etadi va yuqori darajada tayyorlangan harbiy mutaxassislarni o‘z ichiga oladi.
- **Jangovar mexanizmlar** – Yengil va og‘ir zirhli texnika, masalan, BMP-2 va BTR-80 kabi motorizatsiya qilingan transport vositalari qo‘llaniladi.
- **O‘q otish va maxsus qurollar** – Raketalar, o‘qotar qurollar, granatomyotlar, avtomat tizimlar va boshqa jangovar texnikalar.

O‘zbekistondagi motoo‘qchi qo‘shinlari, zamonaviy qurollar va texnologiyalar bilan ta‘minlangan. Yangi texnologiyalar, masalan, avtomatik tizimlar, snaryadlar va zirhli transport vositalari, jangovar samaradorlikni oshiradi. Shuningdek, motoo‘qchilarning harbiy amaliyotlarda ko‘proq tezkorlik, zarbalar va qat‘iyatlilikni talab qiladigan operatsiyalarda ishtirok etishi ta‘minlanadi. Motoo‘qchi bo‘linmalarining tarkibiga qo‘shimcha ravishda, ular ko‘pincha maxsus kuchlar bilan birgalikda operatsiyalarni amalga oshiradilar. Maxsus harbiy bo‘linmalar, masalan, hujum, razvedka yoki sabotaj vazifalarini bajarish uchun ishlatiladi. Bu bo‘linmalar an‘anaviy piyada qo‘shinlaridan farq qiladi, chunki ular kichik guruhlarda harakat qilib, dushman orqasida amalga oshiradigan operatsiyalarni o‘z ichiga oladi. O‘zbekistonda motoo‘qchi qo‘shinlari, so‘nggi yillarda murakkab operatsiyalarda ishtirok etishgan. Ularning jangovar tajribasi asosan ichki xavfsizlikni ta‘minlash, terrorizmga qarshi kurashish va barqarorlikni

ta'minlash bilan bog'liq. Motoo'qchi bo'linmalari jangovar harakatlarga tayyor bo'lish uchun ko'plab xalqaro hamkorliklar, o'quv mashg'ulotlari va tajriba almashishlar o'tkazdi.

Xulosa

Motoo'qchi qo'shinlari zamonaviy jang maydonida hal qiluvchi rol o'ynab, harbiy strategiyalarda innovatsion yondashuvlarni talab qiladi. Ilg'or xorijiy davlatlarning tajribasi shuni ko'rsatadiki, yuqori texnologiyalarni qo'llash, keng qamrovli mashg'ulotlar va turli kuchlarning integratsiyalashgan harakati muvaffaqiyatning asosiy omillaridan biridir. O'zbekiston Qurolli Kuchlari uchun bu tajriba o'rganilib va mahalliy sharoitlarga moslashtirilgan holda amalga oshirilib kelinmoqda. O'zbekistondagi motoo'qchi bo'linmalari, yuqori mobilizatsiya qobiliyati va jangovar tayyorgarlik bilan zamonaviy harbiy operatsiyalarni muvaffaqiyatli amalga oshirishga qodir. Ular nafaqat ichki xavfsizlikni ta'minlashda, balki xalqaro operatsiyalarda ham muhim rol o'ynaydi. Motoo'qchi qo'shinlarining jangovar samaradorligini oshirish uchun yangi texnologiyalar va jangovar metodlar doimiy ravishda takomillashtirilmoqda.

Manbalar

1. "Modern Armored Warfare" – Michael Green
2. "The Art of War: The Practice of Motorized Infantry" – John F. Antal
3. "Armored Infantry: The Modern Warfare Handbook" – David Doyle
4. "The Evolution of Motorized Infantry Tactics" – H. S. Robinson
5. "The Development of Armored Infantry" – Alexander K. Ross
6. "Motorized Infantry and Modern Warfare" – Glenmore S. Smith
7. "Combat Infantryman: Tactics and Procedures for the Modern Soldier" – Joseph R. Howard
8. "The Role of Motorized Infantry in Urban Warfare" – Steven P. Douglas
9. "Tactics of Motorized Infantry" – Jeffrey D. Green